

Aluminij

Časopis družbe Talum, d. d., Kidričevo; avgust 2010, številka 8

Reorganizacija str. 4-5 • Mnenja zaposlenih str. 6-7 • Intervju str. 10-13 • Rekreativna str. 14

Iz vsebine

4-5

6-7

9

10-13

16

18-19

20-21

22

4-5 Reorganizacija

6-7 Mnenja zaposlenih

8 SVD

9 Po poklicu sem

10-13 Intervju

14 Rekreativna

15 Kolumna

16 Fotografije meseca

17 Postanek

18-19 Reportaža

20-21 Fotoreportaža

22 Aluminij piše zgodbe

23 Križanka

Aluminij, časopis družbe Talum
Naslov uredništva: Talum, d.d.
2325 Kidričevo, Tovarniška cesta 10,
telefon: 02 79 95 121, telefaks: 02 79 95 103,
e-pošta: darko.ferlinc@talum.si
Izhaja mesečno v nakladi 2300 izvodov
Uredniški odbor: Darko Ferlinc, glavni urednik, Danica
Hrnčič, Lilijana Ditrin in Aleksandra Jelušič, članice, ter
Srdan Mohorič, član
Jezikovni pregled: Darja Gabrovšek Homšak
Oblikovanje: Darko Ferlinc
Avtor naslovnice: Srdan Mohorič
Prelom in priprava za tisk: Grafični studio OK, Maribor
Tisk: Bezjak tisk, Maribor

Vmešan(a) politik(a)

DARKO FERLINC
GLAVNI UREDNIK

Ne moremo se izogniti vmešavanju politike v kakršno koli dogajanje v državi, tudi ne v gospodarstvo. To je nenazadnje poslanstvo politike. Vprašanje je le, kdaj si to želimo in kdaj ne. Imamo pa seveda tudi zelo različna mnenja o tem, kdaj bi se politik(a) moral(a) vmešati v neko dogajanje in kdaj se ji ne bi bilo treba.

Poletje je postreglo z zgodbo o Vitalovem nakupu in prodaji delnic NLB. Za za mnoge sporen posel se je izkazalo – iz ugotovitev Nadzornega sveta Taluma –, da sta Talum in Vital poslovvala razvidno, da ima Uprava Taluma ustrezna pooblastila za take posle in zanje ne potrebuje izrecnega soglasja Nadzornega sveta. Po zakonu in statutu družbe ni bilo pri takem poslovanju nič spornega.

O takih poslih vem premalo in ni namen tega pisanja razglablјati o trgovanju z delnicami. Vem le, da so delnice tudi zato, da se z njimi trguje, torej da se jih kupuje in prodaja.

V prvi polovici avgusta se je v to dogajanje vmešal(a) politik(a). Poslanec SLS Franc Pukšič je javno pozval ministra za finance Franca Križaniča k razrešitvi predsednika Nadzornega sveta NKBM Danila Topleka, zoper katerega je na novinarski konferenci v Mariboru navrgel vrsto obtožb.

Razloga za to naj bi bila predvsem dva. Prvi je njegova skrb za prihodnje poslovanje Taluma, drugi pa bojazen, da se tudi v Talumu ne bi zgodilo množično odpuščanje. V svojih navedbah pravi: »... da bo moje današnje javno opozorilo nekakšen branik pred novim množičnim odpuščanjem ljudi, kot se je lani zgodilo v Murski Soboti in se pravkar dogaja na Koroškem ...« In pravi še, da je na srečo vsaj nekaterim ljudem v Talumu počil film, saj sicer javnost ne bi bila seznanjena z zgodbo o kupovanju del-

nic NLB ... (O preostalih očitkih ne bi govoril, saj so bili objavljeni v drugih medijih.)

Vsaka čast za »skrb«. Ne skrbi pa samo njega. V teh kriznih časih – v Talumu stanje še vedno ni normalno – lahko skrbi za poslovanje Taluma prav vsakega izmed nas, še posebej najbolj odgovorne. Pa ne skrbi le nas v Talumu, skrbi lahko vse gospodarske subjekte v državi. Vsem se lahko zgodi Mura ali Prevent. Tudi državi Sloveniji se lahko zgodi Grčija ali Islandija. Razlogov za skrb je torej (še vedno) veliko.

Ne delajmo si utvar, da pa se prav nam v Talumu ne more nič zgoditi. Prav tako lahko zabredemo v še večje težave. Tudi z drugačnim vodstvom, ki bi bilo bolj po godu kakemu politiku ali kaki politični stranki. Na primer SLS.

Posebej kritično se zdi »množično« odpuščanje ljudi. Eno takih smo v Talumu že doživeli na prehodu iz svinčenosocialističnega sistema v medeno-mlečni kapitalizem. In morda prav zaradi tega odpuščanja Talum še danes stoji in dela.

Toda tudi med se pokvari in mleko se skisa. To pravkar doživljamo v Sloveniji, ko smo res priča množičnim odpuščanjem.

Glavni projekt v letu 2010 v Talumu je reorganizacija. Že nekajkrat smo pisali o njej. In tudi v tej številki bomo. Prav ta projekt je vzbujal strah pred odpuščanjem. In nekajkrat smo že zapisali besede odgovornega za reorganizacijo Marka Drobniča in predsednika Uprave mag. Danila Topleka, da cilj tega početja ni odpuščanje delavcev, predvsem ne množično. Da pa komu katera od sprememb, povezanih z reorganizacijo, ne bo všeč, je popolnoma jasno. In kot je povedal predsednik Uprave Toplek v zadnjem

intervjuju, odpuščanje delavcev v nobenem primeru ni odvisno od reorganizacije, pač pa v največji meri od poslovanja novonastalih družb.

Časi so torej taki, da smo lahko prav vsi (še vedno) zaskrbljeni.

Toda nikakor se ne morem znebiti vtisa, da gospod Pukšič pri vsem tem skrbi le zase. In mu je za usodo Taluma prav malo mar. Čeprav trdi, da je informacije o poslovanju Taluma dobil preko nekaterih ljudi s popokanimi filmi znotraj Taluma, se njegove navedbe vseeno zdijo za lase privlačne. Pukšič si lahko le domišlja, da veliko ve o Talumovem poslovanju. In prepričan sem, da bi bilo njegove obtožbe, vse po vrsti, mogoče strokovno ovreči. Take stvari pa se ponavadi ne dogajajo pred politiki, ampak pred nadzornimi sveti in lastniki posameznih družb.

V tej številki boste lahko prebrali pisno izjavo predsednika Uprave, s katero odgovarja poslancu Pukšiču na njegove navedbe na novinarski konferenci.

Predvolilni čas je bil za politike vedno zanimiv. In mislim, da v tem grmu tiči zajec.

Ko je bil poslanec Pukšič še v neki drugi stranki, ki je bila takrat na oblasti, smo se dnevno soočali s pritiski na vodstvo Taluma. Takrat, kot tudi sedaj, taka posredovanja politikov niso bila prav nič koristna.

Ja, nekaj sem hotel še reči o neki novi merski enoti ... Pa mogoče kdaj drugič.

Kot rečeno, ponovno, tokrat bolj natančno, pišemo o reorganizaciji. Večina najbolj odgovornih v Talumu se z njo strinja. To smo lahko razbrali iz njihovih izjav v prejšnji številki.

Zanašati se moramo **predvsem nase**

MARKO DROBNIČ

FOTO: SRDAN MOHORIČ

Marko Drobnič

Projekt reorganizacije je v polnem zamahu. Čeprav tega mogoče v teh poletnih mesecih ni posebej čutiti, pa na vseh področjih tečejo aktivnosti, ki bodo omogočale prehod iz sedanje organiziranosti našega podjetja v prihodnjo. V skladu z načrtovanim planom projekta, izhodišči in cilji smo naredili veliko korakov naprej, tisti najbolj zahtevni, operativni del prehoda pa nas čaka v zadnjem četrtletju. Glavne aktivnosti in odločitve, ki so bile izvedene in sprejete v zadnjem obdobju, so predstavljene v nadaljevanju.

Dokončno je bila potrjena organizacijska oblika, tj. *koncern*. Znotraj koncer-

na bo Talum, d. d., predstavljal družbo mater (obvladujoča družba), novih sedem podjetij pa bo z že obstoječimi petimi (d. o. o.) predstavljalo družbe hčere (odvisne družbe). Vse odvisne družbe bodo v 100-odstotni lasti obvladujoče družbe Talum, d. d.

Odvisne družbe (d. o. o.) z direktorjem kot odgovorno osebo bodo odgovorne za celoten poslovni izid posameznega d. o. o. ter s tem za nabavo, prodajo, produktivnost in stroške v njem. Talum, d. d., bo s svojimi storitvami na strateških področjih podpiral odvisne družbe in jim svetoval, da bodo dosegale čim boljše posamične in skupne učinke v koncernu. Za skupni

poslovni izid koncerna bo odgovorno vodstvo obvladujoče družbe v koncernu, tj. družbe Talum.

Določene spremembe bodo tudi na komercialnem področju – v komercialah (tako v strateški komerciali obvladujoče družbe Talum kot v področnih komercialah v posameznih d. o. o.) se bodo združile nabavne in prodajne aktivnosti. Za nabavo strateških surovin in energentov ter tistih materialov, kjer najdemo skupne, sinergijske učinke za več podjetij, bo skrbela in odgovarjala strateška komerciala Taluma. Ta bo skrbela tudi za nadzor nad obvladovanjem dobaviteljev, zalog, sodelovala bo pri sklepanju

dolgoročnih oziroma letnih pogodb in nadzirala njihovo realizacijo; analizirala in obvladovala bo tveganja, ki nastajajo zaradi sprememb na tržišču in pri dobaviteljih. Rezervne dele za vse odvisne družbe bo nabavljala odvisna družba Talum Storitve in inženiring, d. o. o., kamor se selijo tudi nabavna skladišča in operativna izvedba nabavnega posla. Odvisne družbe bodo sodelovale pri nabavnem procesu rezervnih delov preko področnih vzdrževanj. Glavna razloga za nabavo rezervnih delov preko odvisne družbe Storitve in inženiring, d. o. o., sta predvsem poenotenje rezervnih delov in obvladovanje zalog rezervnih delov. Odgovornost za področno prodajo bo v novih odvisnih družbah. Vse prihodnje odvisne družbe bodo imele svoje komercialiste prodaje. Nadzor, usmerjanje, pomoč in obvladovanje prodajnih aktivnosti bo opravljala strateška komerciala, ki bo skupaj s področnimi komercialami v posameznih d. o. o. obvladovala in analizirala tudi ključne prodajne pogodbe in kupce.

Vsa nabava in prodaja bo finančno in računovodsko potekala v Talumu, ne glede na to, kdo bo odgovoren za nabavni ali prodajni proces. To pomeni, da bodo odvisne družbe torej nabavljale v imenu Taluma, ki bo dajal surovine in materiale v predelavo posameznim d. o. o., ti pa bodo izdelke prodajali v imenu Taluma. To je pomembno predvsem z vidika zagotavljanja najboljših nabavnih in prodajnih pogojev ter zadržanja blagovne znam-

ke Talum na sedanji ravni. Lastništvo osnovnih sredstev bo ostalo v Talumu in bo oddano v najem odvisnim družbam. Med podpornimi službami Taluma in odvisnimi družbami ter med odvisnimi družbami se bo vzpostavil storitveni odnos – vsaka storitev, ki jo bo kdor koli opravil za kogar koli, se bo obračunala. Osnova za vrednotenje teh storitev v prehodnem obdobju (1 do 2 leti) bo sedanja stroškovna cena – to pomeni, da bodo osnova za obračune takšni stroški, ki jih vsako posamezno delovno okolje povzroča danes. Takšna metodologija je bila izbrana zaradi postopnega prehoda v novo organiziranost, obdobje pa seveda ni dolgo, ker nam sedanji rezultat poslovanja narekuje prehod na tržno vrednotenje storitev, tudi tistih, ki bodo v prihodnje opravljene v koncernu.

V preteklem obdobju so bile pripravljene in usklajene tudi osnovne organizacijske sheme novih podjetij in Taluma. Sedem novonastalih podjetij bodo vodili Avgust Šibila (Talum Aluminij), Marjan Krošl (Talum Livarna), Tomaž Godicelj (Talum Rondelice), Brane Kožuh (Talim Izparilniki), Miran Purg (Talum Ulitki), Mihael Hameršak (Talum Storitve in inženiring) in Marko Homšak (Talum Inštitut za raziskavo kovin in varstvo okolja). V obvladujoči družbi Talum bodo sedanje službe združene v naslednja tri področja, ki bodo v pristojnosti tričlanske uprave:

- strateška komerciala (Zvone Banko), splošnoupravna podpora (Darja Havlas Kozoderc) in kadrovska podpora (Darja Vodušek) v pristojnosti predsednika uprave;
- strateški razvoj (Boštjan Korošec in Albert Korošec), informatika (Albert Korošec, ki ga bo po dokončanju informacijskega dela projekta reorganizacije nadomestila Milica Pišek) in oddelek za upravljanje sistemov (Karmen Jošt), kjer bodo združeni strokovnjaki specialisti za narekovanje delovanja in politike koncerna na področjih organiziranosti, kakovosti, okolja, varnosti in energetike, v pristojnosti člana uprave za tehnično-razvojno področje;
- računovodstvo (Daniel Lačen) in finance (Teodor Dečman) v pristoj-

nosti člana uprave za ekonomsko področje.

Trenutno poteka usklajevanje mikro-organizacijskih struktur na ravni prihodnjih direktorjev odvisnih družb in vodij posameznih služb v obvladujoči družbi.

Na informacijskem delu projekta je osnova za informacijsko prenovu v skladu s poslovnimi, organizacijskimi, pravno-formalnimi in računovodskimi usmeritvami pripravljena. V informacijskem sistemu že potekajo nastavitve in prilagoditve sistema poslovanja v prihodnji organiziranosti.

Na pravno-formalnem in kadrovskem področju potekajo priprave na registracijo novih podjetij in prenos zaposlenih na nova podjetja. Registracija novih podjetij je predvidena v septembru. Naj na tem mestu ponovno poudarim, da je v skladu z usmeritvami in izhodišči – gledano z vidika zaposlenega in njegovega statusa – v večini primerov in glede na trenutno potrjene organizacijske sheme predviden praktično ves prenos dejavnosti in zaposlenih s sedanjih delovnih enot oziroma služb na prihodnje odvisne družbe (d. o. o.). S tem se bosta prenesla tudi neprekinjena zaposlitev in ohranjanje pravic po vrsti in obsegu, kot jih imajo zaposleni določene v pogodbi o zaposlitvi danes z družbo Talum. Seveda pa se hkrati s pravicami prenesejo tudi njihove obveznosti. Projekt reorganizacije torej napreduje. Čeprav aktivnosti v sedanji organizaciji izvajamo dokaj racionalno, se vsi skupaj najbrž zavedamo, da imamo še nekaj rezerv. Tudi sedanji poslovni rezultat, ki ni zavidljiv, nas sili v dodatne racionalizacije na področjih produktivnosti in stroškov. Smisel iskanja teh racionalizacij in predvsem možnosti in priložnosti v projektu reorganizacije ni pri iskanju rezerv pri številu zaposlenih, temveč v iskanju novih možnosti in priložnosti, ki nam jih naše znanje, izkušnje ter trg nudijo. Verjamem, da se talumovci tega zavedamo veliko bolj kot posamezni zunanji opazovalci, ki zadnje čase govorijo (da ne zapišem kakšne druge besede) o (ne)poznavanju in (ne)resnicah o naši organiziranosti in delovanju. In prav to je še en dokaz, da se tudi pri naših nadaljnjih korakih ne moremo zanašati na okolico, ampak predvsem sami nase. **x**

Odgovor

Odgovor predsednika uprave Taluma mag. Danila Topleka na izjave poslanca Franca Pukšiča na novinarski konferenci v prvi polovici avgusta v Mariboru.

Vse poslovne odločitve uprave družbe Talum d.d. so sprejete v skladu z internimi pravili družbe, dobrimi poslovnimi običaji in slovensko zakonodajo ter imajo podporo in soglasje nadzornega sveta Taluma. Ob tem menim, da je vsakršno povezovanje funkcije predsednika nadzornega sveta Nove KBM s funkcijo predsednika uprave družbe Talum – ki jo po prepričanju lastnikov in nadzornega sveta opravljam dobro – nepotrebno in škodljivo za obe družbi, njune delničarje in ne nazadnje zaposlene.

Mag. Danilo Toplek

O tem, ali svoje delo kot predsednik nadzornega sveta druge največje slovenske banke opravljam dobro ter ali naj ga opravljam še naprej, bodo odločali lastniki in ne predstavniki političnih strank.

Ne nazadnje sam vsaj enkrat letno položim račune svojega dela lastnikom družbe in trgu, zato so zadnji, ki lahko presoajo o tem, ali svoje delo opravljam dobro, predstavniki politike, ki nimajo nobenih izkušenj pri vodenju velikih poslovnih sistemov.

Mag. Danilo Toplek **x**

Zmeren **optimizem**

LILIJANA DITRIH

FOTO: SRDAN MOHORIČ

V Aluminiju smo in še bomo pisali o reorganizaciji. Največkrat so informacije dajali člani uprave, vodja projekta reorganizacije in posamezni vodje delovnih enot. Za to številko Aluminija smo zaprosili posamezne sodelavce in sodelavke, da podajo svoje poglede na naslednja zastavljena vprašanja:

- Kako ste seznanjeni s prihodnjo organiziranostjo in cilji vaših okolij?
- V kakšni meri se je ali se bo spremenilo vaše delo?
- Kakšna so vaša pričakovanja v zvezi s predvideno reorganizacijo?

»Svoje delo vidim kot izziv, da s svojimi izkušnjami poskušam pomagati pri spremembah, za katere sem prepričan, da so prave.«

Franjo Levstik

Katja Biškup

Katja Biškup, Služba za plan in analize: »Konec julija sem se vrnila s poročniškega dopusta in trenutno šele »vsrkavam« vse informacije o reorganizaciji. V zadnjih šestih mesecih je bilo pripravljenega kar nekaj gradiva na to temo, ki ga sedaj preučujem. Novi šef (z novim letom bom dobila novega šefa) me je kar hitro seznanil s tem, kaj bo moje delo v naslednjem letu. Ob starih zadolžitvah (planiranje,

izdelovanje kalkulacij ...) bom dobila še zadolžitve s področja računovodstva, in sicer za točno določeno novoustanovljeno podjetje. Moja pričakovanja so pridobitev dodatnega znanja s področja računovodstva. Pričakovanja za Talum? Mislim, da jih je navedel vodja tega projekta v eni izmed prejšnjih števil Aluminija in sama nimam kaj dodati.«

Dušanka Kovačević

Boris Kuhar

Boris Kuhar, Vargas-Al: »S prihodnjo organizacijo Taluma smo varnostniki seznanjeni predvsem preko časopisa Aluminij. Ker je naša družba že organizirana kot d. o. o., se sedanja reorganizacija nas konkretno še ne dotika. Sami smo že izvedli določene projekte (nekateri še tečejo), katerih osnovno vodilo je, kako storitev varovanja opravljati kakovostno, s konkurenčnimi stroški in večjimi prihodki. Z zadanimi cilji želimo doseči, da bo naš lastnik z našim delom zadovoljen, saj bo verjetno kot vsaka »mama« veseli, če bodo hčere postale čim bolj uspešne in samostojne. Upamo, da bo z novo organizacijo tako naša družina še močnejša in bo naš slogan o »lahkoti prihodnosti« še naprej upravičen.

Franjo Levstik, Finance in računovodstvo: »Menim, da nas nadrejeni in vodstvo dovolj seznanjajo z nameravanimi spremembami, prav tako je mogoče dovolj kakovostnih informacij pridobiti iz internega glasila Aluminij. Menim, da sem dobro seznanjen s prihodnjimi spremembami. Mislim, da prehajamo v fazo pozicioniranja medsebojnih razmerij v prihodnji organiziranosti in določanja pomembnosti povezav med družbami. S tem mislim na potrebnost in nepotrebnost določenih dosedanjih relacij, za katere pa je sedaj ravno pravi čas, da se »prevetrimo« in izločimo tiste, ki so družbo doslej obremenjevale.

Zavedam se, da nekateri opravila v FRS-u vidijo kot nepotrebna, vendar opažam, da ravno v času priprav na reorganizacijo vodje služb in enot iščejo kakovostne informacije o

poslovanju, torej so se začeli zavedati, da je prednost imeti dobre informacije takrat, ko jih potrebuješ. Za zagotavljanje teh pa je treba organizirati kakovostno, ažurno in učinkovito službo za računovodenje, analiziranje in planiranje. Zato je naš poglavitni cilj, da v prihodnje zagotovimo sistem, ki bo vodjem novih hčerinskih družb in koncernu samemu sposoben zagotavljati informacije v realnem času (*just-in-time*).

Glede na to, da sem v Talum prišel pred dobrima dvema mesecema, je vsako delo, ki ga opravljam, zame neke vrste novo delo, zato ne morem reči, da se bo moje delo v prihodnje kaj spremenilo. Svoje delo vidim kot izziv, da s svojimi izkušnjami poskušam pomagati pri spremembah, za katere sem prepričan, da so prave.«

Duška Kovačević, Vital: »Prišel je čas reorganizacije, čas sprememb, čas novih izzivov, pred nami je nov začetek. Živimo v času, ko se mora človek nenehno prilagajati, sposoben mora biti pridobiti si vedno več znanja in izkušenj.

V Talumu oziroma Vitalu sem zaposlena 21 let. Približno dve leti delam v administraciji podjetja Vital ter med drugim urejam letovanja zaposlenih v Talumu. Pred tem sem delala na delovnem mestu delivke.

Mene osebno je pri premestitvi na drugo delovno mesto že doletela neke vrste reorganizacija, saj se je področje mojega dela v celoti spremenilo. Z veseljem sem se prilagodila tej spremembi in se učila novih stvari, saj je to moj poklic, za katerega sem se

šolala. Glede na izkušnje, ki sem jih bila deležna doslej, bom tudi v prihodnje vsak izziv z veseljem sprejela.

Upam, da bo reorganizacija ugodno vplivala na naše podjetje, saj se vsi zaposleni v Vitalu, vsak na svojem področju, trudimo, da se v najboljši luči pokažemo na tržišču.«

Venčeslav Škerget, Kadrovska služba: »O reorganizaciji podjetja je bilo že veliko zapisanega, tako da sem na splošno s predvideno novo organiziranostjo družbe seznanjen. V okviru delovnega okolja smo bili podrobneje informirani o spremembah v organiziranosti službe in njenem prihodnjem poslanstvu.

Reorganizacija bo prav gotovo vplivala na naše delo, tako v času izvajanja sprememb kot pozneje v času nove organiziranosti. Obseg del v času izvajanja bo predvsem odvisen od sprejetih rešitev glede urejanja statusa zaposlenih (pogodbe, zavarovanje ipd.). V prihodnje pa so naš cilj zadovoljni uporabniki naših storitev.

Predvidena reorganizacija bo prinesla pozitivne stvari in tudi kakšno negativno. Pozitivno bo zagotovo bolj pregledno poslovanje posameznih okolij. Negativnosti pa se znajo pokazati pri »oteženem« sodelovanju med novonastalimi družbami zaradi dodatne »papirnate vojne«. Sedaj lahko marsikatero zadevo urediš po telefonu, kar pa v prihodnje verjetno ne bo dovolj. Sicer pa počakajmo, človekov najboljši svetovalec je čas.«

Ivica Urlep, DE Kontrola kakovosti: »V novi organizacijski shemi družbe Talum spadamo med storitvene družbe z novim imenom Talum Inštitut, d. o. o., ki ga sestavljajo vodstvo, laboratorij, prevzemna kontrola in področje ekologije.

Naša storitvena dejavnost v obliki laboratorijskih analiz parametrov, vzorcev, prevzema surovin in pomožnih materialov ter storitev na področju ekologije bo povezana z vsemi petimi proizvodnim procesi. Že sedaj beležimo največje število storitev na teh področjih. Prav tako sodelujemo z drugimi storitvenimi dejavnostmi, ki se združujejo v Talum Servisni inženiring, d. o. o.

Največ se govori o večji odgovornosti pri odločanju, o boljši gospodarnosti, transparentnosti stroškov, kar smo v naši enoti izvajali že do sedaj. Zato na področju sodelovanja z notranjimi naročniki ne pričakujem bistvenih sprememb.

Trudimo se pridobiti več zunanjih naročnikov. Maja je bila izdelana internetna stran, kjer so predstavljene vse naše dejavnosti. Pri Slovenski akreditaciji smo akreditirani kot preskuševalni laboratorij za 23 metod, kar pomeni, da izpolnjujemo zahteve standarda SIST EN ISO/IEC 17025. Letos se pripravljamo na razširitev z metodami, ki jih bomo lahko ponudili tudi zunanjim naročnikom.«

Iz izjav je razbrati zmeren optimizem. V

Največ se govori o večji odgovornosti pri odločanju, o boljši gospodarnosti, transparentnosti stroškov, kar smo v naši enoti izvajali že do sedaj. Zato na področju sodelovanja z notranjimi naročniki ne pričakujem bistvenih sprememb.

Ivica Urlep

Ivica Urlep

Polletna analiza stanja na področju varstva pri delu

IZTOK TRAFELA

Stanje na področju varnosti in zdravja pri delu v prvi polovici leta 2010 lahko ocenimo kot uspešno, saj se nam je v primerjavi z lanskim letom občutno zmanjšalo število poškodb pri delu, na preostalih področjih pa poskušamo slediti oziroma sledimo zastavljenim ciljem varnosti in zdravja pri delu v letu 2010.

Poškodbe pri delu

Iz priloženih grafov je razvidno, da se je v prvi polovici letošnjega leta pripetilo v družbi Talum 7 poškodb pri delu in 4 poškodbe na poti na delo. V primerjavi z enakim lanskim obdobjem se je število poškodb pri delu v družbi Talum zmanjšalo za 9, medtem ko se je število poškodb na poti na delo povečalo za 2. Posledica nižjega števila poškodb pri delu je tudi manj izgubljenih delovnih dni, saj je bilo zaradi poškodb pri delu izgubljenih 254 delovnih dni. Pri skoraj 60 odstotkih poškodb gre za lažje poškodbe rok, predvsem prstov, ki so posledica raznih stisnitvev, udarcev in vrezin.

Delovna oprema

Z rednimi pregledi opreme in orodij je bila dosežena 100-odstotna skladnost lestev, skladnost delovne opreme, ročnega električnega orodja ter privzvalnih elementov pa je tik pod ciljanimi 100 odstotki. Vso naštetu opremo pregledamo z lastnim kadrom, zunanje ustanove pregledajo samo dvigala in tlačno opremo.

Preiskave delovnega okolja

V Talumu so bile v prvi polovici leta 2010 opravljene meritve mikroklima,

osvetljenosti in hrupa ter meritve prahu in plinov v delovnem okolju v DE Ulitki, na vseh delovnih mestih. Letne meritve mikroklima so bile dodatno opravljene julija letos.

Požarna varnost

V prvi polovici leta 2010 se je v Talumu pripetilo 6 začetnih požarov, izdanih pa je bilo 29 dovoljenj za opravljanje vročih del. Po planu pregledov in obhodov potekajo pregledi obratov, ki jih opravljajo zadolžene osebe, Služba varstva pri delu in Vargas-Al. Pri tem nismo zabeležili večjih pomanjkljivosti. Po planu pregledov potekajo tudi pregledi sistemov aktivne požarne zaščite. S požarno vajo Elektrolize 2010 smo preverili tudi ukrepanje ob morebitnem nastanku izrednih razmer, o čemer je bilo več zapisanega v prejšnji številki Aluminijskega poročila.

Incidentni in izredni dogodki

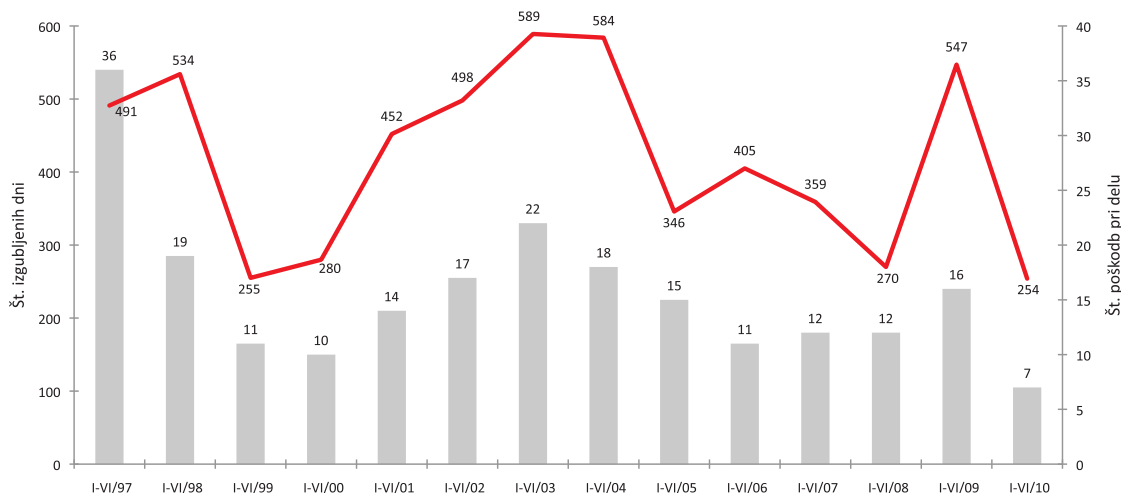
Nadaljuje se spremljanje in zapisovanje incidentov in izrednih dogodkov s ciljem prepoznavanja ter zmanjševanja potencialnih in dejanskih nevarnosti za nastanek poškodb pri delu, vplivov na okolje in požarno varnost. V prvi polovici leta 2010 je bilo zapisanih 70 izrednih dogodkov in 90 incidentov.

OHSAS 18001

V skladu z zahtevami standarda varnosti in zdravja pri delu OHSAS 18001:2007 bosta septembra izvedena vodstveni pregled in nato zunanja recertifikacijska presoja sistema varnosti in zdravja pri delu. Še pred tem bo opravljena revizija ocene tveganja in pripravljen bo osnutek Programa za varnost in zdravje pri delu za naslednje triletno obdobje.

Povzeto iz polletnega poročila Službe varstva pri delu.

Št. poškodb pri delu in št. izgubljenih dni
Obdobje I-VI/1998-2010

Strugar

FRANC FIŠER

FOTO: SRDAN MOHORIČ

Po poklicu sem strugar. Po novem se temu reče oblikovalec kovin. Na Ptuju sem končal poklicno kovinarsko šolo, »učil« pa sem se pri Ivanu Gomilšku, vsem znanem izdelovalcu reduktorjev in zobnikov. Učni program je bil takšen, da smo imeli ogromno praktičnega dela. Ko sem šolanje končal, sem znal stružiti. To se morda sliši malo smešno, toda danes po končanem šolanju mladeniči slabo obvladujejo svoj poklic. Šele praksa jim prinese več znanja.

Preden sem prišel v takratni TGA v Kidričevo, sem dve leti delal pri Gomilšku, tako da sem že tam do kraja utrdil znanje in spretnosti na stružnici. V Talumu sem zaposlen od leta 1985 in od takrat delam v strugarni. Ko sem prišel, je bil tam vodja mojster Menoni.

Vedno smo delali individualno, po načrtih. Velikih serij izdelkov nismo stružili nikoli. Delo se mi zdi zelo zanimivo in kreativno. Zahteva več različnih znanj in spretnosti. V prvi vrsti je natančnost. Strugar struži na stotinke natančno in tu ne sme biti napake. Znati mora brati načrte, obvladati vse simbole o vrsti in kakovosti obdelave, tolerance, znati mora preveriti mere na izdelku, kar pomeni, da mora uporabljati različne merilne naprave, od kljunastega merila, po domače »šublerja«, do mikrometrov in merilnih ur.

Kaj sploh je stružnica? To je stroj za mehansko obdelavo kovin, pri mizarjih tudi za obdelavo lesa. Je eden najstarejših strojev. Glede na namen poznamo več vrst stružnic: univerzalno, ki se uporablja tako rekoč za vse, čelno, karuselsko, revolversko. Poznamo tudi namizne stružnice. V zadnjem času se uporabljajo tudi avtomatske in numerično krmiljene struž-

nice (CNC). Pri slednjih je treba izdelati poseben program, kar pa seveda zahteva še dodatna znanja.

Posebna spretnost je priprava orodij. Gre predvsem za nože za struženje in svedre. Čeprav so sodobni noži taki, da jim je mogoče zamenjati rezilne ploščice, pa je še veliko takih, ki jih je treba brusiti. Brusiti je treba tudi svedre in to se dela ročno.

Včasih smo delali v stari delavnici, sedaj pa imamo prenovljeno, ki je svetlejša in lepša. Tudi stroji so modernejši, predvsem seveda novejši. Na njih je lažje delati.

Delamo še vedno samo za Talum. Po reorganizaciji, tako pravijo, naj bi delali tudi za kupce zunaj tovarne, toda zdi se mi, da smo – iz vsem znanih razlogov – predragi. In tu bo treba nekaj narediti.

Moj poklic mi je všeč, a mladi se redko odločajo zanj. V naši delavnici ni več mladih. Najmlajši od nas je star že 47 let, vsi drugi pa več. Delali bomo še kakih 10 let, kaj pa potem? Mislim, da je naše delo premalo nagrajeno in to je morda vzrok, da ni mladih.

Drugače pa sem v Talumu zadovoljen. Imam zelo dobre sodelavce. Smo dobra »klapa«. S plačami nismo ravno zadovoljni. V zadnjem času so nas nekako izenačili s tistimi najnižje plačanimi delavci. To pa glede na odgovornost, ki jo imamo, ni ravno dobro. Seveda pa je treba povedati, da nima nihče nič proti, da so ljudem z najnižjimi plačami te zvišali. Da so torej zvišali minimalno plačo.

Tako kot najbrž vsi upam tudi jaz in moji sodelavci, da se bodo razmere nekoč izboljšale in da se bodo plače »popravile«. Svoj poklic moraš imeti rad, in če je tako, je vse lažje. **x**

Franc Fišer

INTERVJU

*Pogovor s Stefanom Garkovom,
dirigentom Pihalnega orkestra
Talum Kidričevo*

Dirigent je vez med orkestrom in občinstvom

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Vsake toliko smo povabljeni na nepozabno revijo zvokov, kjer nam Pihalni orkester Talum na svojevstren način, prek glasbe, pripoveduje zgodbo o začetku, ljubezni, predanosti in povezanosti te raznolike skupine ljubiteljev glasbe. Na oder stopi dirigent Stefan Garkov, se s svojo dirigentsko paličico graciozno prikloni, nam obrne hrbet in se preda glasbi. Je naša vez med orkestrom in žarom v sebi, ki kot v transu vodi ubrane zvoke do naših ušes, da smo potem še dolgo pod vplivom tega prijetnega doživetja. Ko godba obmolkne, se znova graciozno in spoštljivo prikloni, zaploska svojemu orkestru, nam nameni šarmanten nasmeh in izgine iz avditorija. Za njim pa še dolgo ostane glasba, v katero je ujeta zgodba o mladem bolgarskem glasbeniku, ki je s trdim delom in zagnanostjo uresničil svoje cilje in naš orkester ponovno popeljal med zvezde.

Stefan Garkov je danes akademski glasbenik in dirigent. Leta 1982 je končal Srednjo glasbeno šolo Ljubomira Pipkova v Sofiji in nadaljeval študij na Glasbeni akademiji Panča Vladiegerova v Sofiji. Diplomiral je na trobilu rog.

Zakaj prav rog?

Vsako glasbilo je posebno in lepo, a v določenem trenutku se moraš odločiti, kaj boš igral. Z glasbo sem se začel ukvarjati relativno pozno. Moje prvo glasbilo, na katerem sem se preizkusil, je bil klavir. Zavedal sem se, da s tem instrumentom v kratkem času ne bom mogel osvojiti toliko osnovnega znanja, da bi zadoščalo za vpis na srednjo

»O posebnostih in drugačnosti lahko govori nekdo, ki ne živi v Bolgariji oziroma ni Bolgar. Nam se zdi pač normalno in naravno, da smo, kar smo, in v sebi ne vidimo te posebne note.«

glasbeno šolo. Prisiljen sem se bil na hitro odločiti za drug instrument. Spogledoval sem se s trobilom rog, in ko sem mu prisluhnil, me je očaral.

Kje je skrita njegova všečnost?

Posebnost instrumenta se skriva v njegovem zvoku. Zvok je čustvena komponenta in vsak ga dojema drugače. Nekoga lahko določen zvok prevzame, drugega spet ne, odvisno od človeka. Res pa je, da se na vsak instrument da igrati dobro in slabo, kar pa je odvisno od znanja tistega, ki ta zvok iz instrumenta izvablja. Tudi rog ima tako kot vsi drugi instrumenti svoj tipični in prepoznavni zvok. Če bi ta zvok lahko ubesedil, potem bi ga opisal kot topel, bogat in strasten. (smeh)

Stefan Garkov prihaja iz vzhodne metropole, iz Sofije. Sofija je veliko in

kulturno zelo bogato mesto. Deli usodo vseh večjih mest in v zadnjih letih se ga je oprijel vzdevek mesto kontrastov.

V čem se odraža ta kontrastnost?

Ne samo Sofija, celotna Bolgarija je v zadnjih letih po tranziciji postala dežela kontrastov. V socializmu smo bili vsi enaki, po padcu sistema pa se je začela slojevitost. Ljudje so se razdelili na peščico blazno bogatih in na glavnino na robu preživetja. Na podeželju so ti kontrasti še bolj izraziti, res pa je, da je v Sofiji kot glavnem mestu ta kontrast najbolj opazen. Tudi Bolgarija se tako kot vse druge evropske države spopada s pojavom centralizacije, saj je večina kapitala skoncentriranega v glavnem mestu. Posledica tega je, da je tam največ delovnih mest, kar še povečuje kapital v slogu reka *Kapital ustvarja novi kapital*. Glavno mesto zaradi delovnih mest privablja ljudi s periferije, kar ustvarja pestrost ljudi, kultur in navad. Prav v tej pestrosti in raznolikosti je skrit kontrast kot odraz drugačnosti.

Bolgari imate poseben temperament. V čem je njegova posebnost?

Težko rečem. O posebnostih in drugačnosti lahko govori nekdo, ki ne živi v Bolgariji oziroma ni Bolgar. Nam se zdi pač normalno in naravno, da smo, kar smo, in v sebi ne vidimo te posebne note.

Kako kot Bolgar vidite Slovence?

Slovenci imate drugačen temperament od Bolgarov. Ni tako vroč in temperamenten.

»Dober glasbenik ni tisti, ki zna brez napake zaigrati določeno melodijo, temveč tisti, ki to melodijo občuti, predela in pošlje publiki. Če ne občuti ničesar, je prazen.«

Po čem si boste zapomnili svoje otroštvo v Bolgariji?

Po šolskih počitnicah, ki so bile brezskrbne in zelo dolge (smeh). Začele so se 24. maja in se končale 15. septembra. To je bilo neskončno poletje iger, prijateljstva, druženja in zabave.

Prihajate iz glasbene družine?

Ne, nikakor. V naši družini ni glasbenikov, so samo zdravniki in živino-zdravniki. Vsi, brez izjeme. Razen mene, jaz sem glasbenik. Odločitev, da bo glasba moj poklic, je dozorela čisto spontano. Spominjam se, da sem bil v koloniji na Poljskem. Stanovali smo v šoli in otroci smo se čez dan zadrževali v telovadnici, ki ni imela veliko rekvizitov za zabavo. Imeli smo mizo za namizni tenis in star pianino. Najprej sem igral namizni tenis, a sem z delčkom ušesa ves čas prisluškoval glasbi, ki je prihajala iz pianina. Prav v tej telovadnici se je zapečatila moja usoda. Prijatelji so me naučili nekaj malega igrati, in ko sem prišel iz kolonije, sem si želel ponovno sesti za klavir. Mama me je vpisala v glasbeno šolo in spomnim se, da me je glasba kar posrkala. Seveda se pri otroku ne da takoj ugotoviti, ali bo glasba dejansko njegova pot, saj lahko gre samo za otroško navdušenost, ki čez čas splahni.

Je dovolj samo veselje do igranja?

Mislim, da pri tej stvari sploh ni bistveno veselje do igranja, temveč je poudarek na veselju do glasbe. Naj vam razložim, v čem je razlika. Človek, ki ima veselje do igranja, se bo tega priučil in igral bo, da bo lahko preživel. To nima nič skupnega z ljubeznijo in čustvi. Šele tisti, ki čuti ljubezen do glasbe, bo v njej našel nekaj višjega in posvjetnega, neko univerzalno lepoto. Veselje do glasbe je na nek način prirojeno in ni naučeno, saj je povezano z našimi čutenji in čutnimi zaznavami. Dober glasbenik ni tisti, ki zna brez napake zaigrati določeno melodijo, temveč tisti, ki to melodijo občuti, predela in pošlje publiki. Če ne občuti ničesar, je prazen. Glasba ima neko zvočno energijo,

ki pri senzibilnih ljudeh budi emocije. Menim, da zahodni svet v zadnjem času živi v preveliki blaginji, ki siromaši čustveno barvitost. Šele izstradanost, takšna ali drugačna, lahko izpljuni dobrega umetnika. Veliko dobrih dirigentov in glasbenikov tako danes prihaja z Vzhoda. To so ljudje, ki so na svoji koži občutili pomanjkanje in izstradanost, zato se v glasbi dajejo s posebnim žarom, zagnanostjo in strastjo.

Pred odhodom v Slovenijo ste delovali v sofijski Narodni operi. Kako to, da ste se odločili za Slovenijo?

Čutil sem, da se razmere v Bolgariji v družbeno-političnem smislu ne bodo odvijale po mojih pričakovanjih. Svoj odhod bi lahko umestil v rek *S trebuhom za kruhom*. Sprašujete, zakaj ravno Slovenija. Čisto po naključju. Žena je bila kot glasbenica povabljena v SNG Maribor, ker je tam primanjkovalo violistov. Uspešno je opravila avdicijo in tako se je začelo najino življenje v Sloveniji. Na začetku je bilo zelo težko, saj sem bil kar leto in pol brez službe. Po naravi sem deloholik, zato sem vse skupaj še težje prenašal.

Kaj pa študij v Ljubljani?

Študij sem nadaljeval na Akademiji za glasbo v Ljubljani, smer dirigiranje. Prva tri leta je bil moj mentor eden najbolj prepoznavnih slovenskih dirigentov Anton Nanut, ki ga je v zadnjem letniku zamenjal Marko Letonja, takratni umetniški vodja orkestra Slovenske filharmonije. Od obeh mentorjev sem se veliko naučil, drugače pa je bil ta študij samopotrditev. Sam sebi sem dokazal, da zmorem.

Ste imeli veliko težav s slovenščino?

Ne, niti ne. Zaradi prirojene muzikalnosti sem se jezika kar hitro privadil. Nisem obiskoval tečajev, jezika sem se naučil spontano, s konverzacijo z okoljem.

Dirigirali ste največjim slovenskim orkestrom. Kakšen je občutek, ko dirigent stopi pred tako eminenten in pester avditorij instrumentov?

Dirigent je vedno vez med orkestrom in publiko. Nekako mora znati svojo energijo prenesti na orkester, po drugi strani pa mora znati energijo orkestra ponesti do publike. Dirigiral sem velikim orkestrom, kot so Mariborska filharmonija, orkester RTV Slovenija, Slovenska filharmonija ... Za dirigenta ni pomembno, ali stoji pred Slovensko filharmonijo ali pred Talumovo pihalno godbo, pomembni so energija in občutki, ki te ob tem preplavijo. Res pa je, da ko stojiš pred velikim in eminentnim orkestrom, se v tebi bije boj ali samodokazovanje lastnih sposobnosti. Seveda traja nekaj časa, da orkester sprejme dirigenta, a nikoli ga ne sprejme v celoti. Dirigent se mora stopiti z glasbo in se ji popolnoma predati. Brez te predanosti ne

moremo govoriti o umetnosti, temveč samo o izvajanju.

Se ukvarjate samo z glasbo ali se vzporedno preživljate še s kakšno drugo dejavnostjo?

Pred leti sem začel sodelovati s prevajalsko družbo, tako da se ukvarjam tudi s prevajanjem in tolmačenjem. Ko sem dobil slovensko državljanstvo, sem lahko naredil izpit za sodnega tolmača, kar je moja vzporedna dejavnost, ki mi včasih jemlje kar precej časa in energije, po drugi strani pa je še en vir za preživetje.

Leta 1992 ste prevzeli vodenje Pihalnega orkestra Talum. S kakšnimi začetnimi težavami ste se takrat soočali?

Za pihalni orkester sem izvedel prek oglasa v časopisu Večer. Talum je

»Nisem obiskoval tečajev, jezika sem se naučil spontano, s konverzacijo z okoljem.«

iskal dirigenta. Odzval sem se na oglas in se soočil s težavami, s katerimi so se v tistem obdobju spopadali. Zamenjali so več dirigentov, orkestru pa je šlo vse slabše in slabše. Bil sem edini, ki se je odzval na oglas, in ker sem potreboval delo, sem sprejel izziv. Ob mojem prihodu je v orkestru igralo osemnajst glasbenikov. Dobili smo se v starem kinu v Kidričevem. Seveda je bilo ob prvem snidenju treba malce razkaditi obojestransko začetniško tremo, zato je orkester zaigral nekaj melodij. Opazil sem, da je njihova glasbena izobrazbenost zelo raznolika. Nekateri so igrali bolj za veselje, drugi so imeli glasbeno izobrazbo. Začeli smo delati. Decembra je potekala revija pihalnih orkestrov in nekdo je razglasil, da je Kidričevska godba razpadla. Dva tedna pred revijo smo se odločili, da bomo igrali. Na tej reviji smo dokazali, da naša godba še deluje in da je zelo obojetna. Dobili smo zelo dobre kritike. Nato je orkester v kadrovskem smislu precej životaril, saj ni bilo podmladka. Iskali smo primerno rešitev, ki se je pojavila v obliki glasbene šole. Pouk je potekal v OŠ v Kidričevem. Tako je prišel prvi val mladih ljudi, ki so nato z godbo navdušili še svoje znance, prijatelje.

V zadnjem času pa imate problem, da je preveč podmladka in dolo-

čenih instrumentov enostavno ne boste mogli več sprejeti v orkester.

V pomladnih mesecih smo na vsaki vaji v orkester sprejeli novega člana. A v zadnjem času razmišljam o tem, da bomo določene instrumente žal morali odkloniti, saj neuravnoteženost instrumentov v orkestru vodi v neravnovesje zvoka. Starostna pestrost v orkestru je zelo zaželeno. Če prevladujejo starejši ljudje, se mlad človek med njimi ne počuti sproščeno, in obratno. Lahko rečem, da je naš orkester starostno zelo pester in da mladi ljudje zagotavljajo nekakšno starostno kontinuiteto.

Vaš glasbeni repertoar je vedno bolj pester, drzen in glasbeno zahteven. Kje tiči vzrok za takšen napredek?

Ljudje, ki prihajajo, imajo solidno glasbeno izobrazbo. Končali so nižjo glasbeno šolo, nekateri pa šolanje nadaljujejo tudi na srednji glasbeni šoli. Vse to znanje je dobra podlaga za izvajanje zahtevnejših skladb. Seveda pa je treba repertoar vedno prilagajati orkestru kot celoti. Najmlajši nimajo toliko znanja in izkušenj, zato bi ob zahtevnih skladbah izgubili veselje do glasbe. Naloga dirigenta je torej, da zna repertoar prilagoditi orkestru kot

celoti. Tudi pri izbiri skladb je potreben poslušal za vse okuse. Mladi se navdušujejo nad modernejšimi izvedbami, starejši pa prisegajo na klasiko. Treba je torej uskladiti želje in znanje orkestra in temu primerno prilagoditi glasbeni repertoar, ki ga ponudimo avditoriju.

Na odru delujete kot majhna homogena družina, ki diha z enimi pljuči in čuti z enim srcem. Je tako tudi na vajah?

Pri ljubiteljskem kolektivu je skoraj nujno, da se ustvari prijetno, sproščeno in prijateljsko vzdušje, saj le tako glasbeniki z veseljem prihajajo na vaje. Seveda je to v veliki meri odvisno od vodje oziroma dirigenta, kar si štejem v čast. Dirigent je tisti, ki natančno ve, kakšne so sposobnosti posameznika, a mora vse enako ceniti in med glasbeniki ne sme delati razlik, saj s tem širi neprijetno vzdušje. Navsezadnje gre za ljubiteljski orkester. Z razlikovanjem namreč širi občutek, da so nekateri bolj cenjeni in drugi manj, kar je za dirigenta osebni polom. Mislim, da sem tudi sam imel obdobje, ko sem delal to napako, a človek se na napakah uči. V tem obdobju rezultati dela niso bili najboljši, a ko sem se zavedel te svoje napake, sem to popravil in danes smo resnično homogen orkester. Imamo se krasno in ob zvokih glasbe uživamo.

Kakšno vlogo je v vašem življenju odigral Talum?

Talum in vodstvo tovarne imata veliko zaslug, da je naš orkester dosegel takšno zavidljivo raven. Navsezadnje je vplival tudi na moj osebni razvoj, za kar mu bom vedno hvaležen. Trenutno smo v gospodarski krizi, zato je tudi naš orkester moral »zategniti pas«. Brez Taluma, njegove finančne podpore in razumevanja orkester ne bi preživel. Spomnimo se obdobja, ko je kazalo, da bo ugasnil. Talumu in njegovim ljudem želim vse dobro in vas vabim, da še naprej prihajate na naše koncerte, kjer bomo skupaj uživali v glasbi.x

S sinom Simeonom, bobnarjem Talumovega pihalnega orkestra

Druženje s prijatelji

VENČESLAV BUTOLEN
FOTO: SRDAN MOHORIČ

V DE Anode že od leta 2003 organiziramo skupne izlete sodelavcev, tako da je to postala že tradicija. Menimo, da toliko časa, kot ga prebijemo skupaj v službi, pri druženju s prijatelji nekaj pomeni. Vendar pa vsako leto ne moremo vsi na izlet, saj delamo v izmenah in je kar velik problem najti zamenjavo za tiste, ki gredo. Ker vsak izlet ponudi nova doživetja, je pri nas zelo pestro, ko se začnejo priprave: določanje destinacije, zbiranje denarja, popotnica in prehrana na izletu, saj si hrano pripravljamo sami. To so vsako leto posebej nepozabni trenutki, ki se jih zelo radi spominjamo.

Letos smo se odločili, da bomo obiskali otok Pag zadnji vikend v maju. Na »park placu pred fabriko« smo se zbrali jutraj ob 6. uri. Vsak je prinesel nekaj za na pot, da ne bi bili lačni in žejni. Za

zajtrk smo si postregli z burekom, nato smo se stlačili v kombi in juuhhu novim dogodivščinam naproti. Pot je potekala skozi Ilirsko Bistrico (prvi postanek) do mesta Bakarac na Hrvaškem (drugi postanek), nato pa naprej do Prizne in na trajekt do Žigljena pri Novalji, potem pa spet s kombijem do mesta Gajac, kjer smo imeli apartma. Po nastanitvi in urejanju prtljage smo že bili ob morju, kjer smo nazdravili uspešnemu prihodu. Tudi voda je bila za ta čas kar prijetno topla. Po kratki osvežitvi sta sledila večerja

in počitek, saj nam je zmanjkalo petka pa tudi moči.

Sobotno dopoldne smo izkoristili za ogled mesta in okolice ter pohod na bližnji vrh Sv. Vid.

Po kosilu z žara je sledil oddih na plaži in že je bila večerja. Školjke so bile božanske.

Nedelja se je začela zelo zgodaj. Ko smo pospravili in uredili prtljago, smo imeli zajtrk, nato pa še kavica v mestu in veselo na pot. Vodila nas je skozi Karlobag, čez Velebit, Gosiljevo in skozi Grosuplje do Žužemberka, saj je

bil na sporedu rafting po Krki. Nepozabno doživetje! Nato pa domov z obveznim zaključkom v restavraciji Amerika v Celju. Tako je bilo konec tudi nedelje in našega izleta.

Ker živimo v času informacijske revolucije, smo si omislili stran na priljubljenem omrežju Facebook z imenom Ibar Tim, kjer beležimo utrip DE Anode.

Za leto 2011 je »v žerjavici« že kar nekaj predlogov. Ostanimo zdravi in ne pozabimo, kako dobro je imeti prijatelje.^x

Marko Juril, Srečko Kondrič, Slavko Jazbec, Vinko Bombek, Mitja Kociper, Jani Vogrinec, sedi Damjan Kovačević, leži Venčeslav Butolen

8. POLI maraton

Preko Taluma se lahko prijavite na 8. Poli maraton, ki bo v soboto, 4. septembra 2010, v Moškanjcih pri Ptuj. Prijave bomo zbirali do nedelje, 29. avgusta 2010. Prijavijo se lahko zaposleni v Talumu in Talumovih hčerinih

skih podjetjih, njihovi najožji družinski člani (partner, otroci) ter upokojeneci omenjenih družb, in to preko povezave na Talumovem intranetu: **Prijava na 8. POLI maraton.**

Zbrali se bomo na prireditvenem prostoru v Moškanjcih, kjer bodo prijavljeni dobili nahrbtnik. Prejeti paket boste dobili tam kot lani. Ob prevzemu

bomo preverjali identiteto, zato imejte s seboj osebno ali tovarniški izkaznico. Zaželeno je udeležba v Talumovih kolesarskih dresih.

Start velikega (62 km) in malega (30 km) maratona je ob 11. uri, start maratona (3 km) za otroke pa ob 11.30. Po prevoženih maratonih bo skupno fotografiranje udeležencev Talumove

skupine (okoli 14. ure na prireditvenem prostoru).

Še to: Vsi, ki se boste prijavili, morate na prireditvenem prostoru obvezno prevzeti svoj paket.

Nič ni dragocenejšega od dneva, ki ga nameniš druženju s prijatelji.^x

Iz lanskega pohoda

12. Talumov dan za zdravje

Spet se bomo družili zaradi rekreacije, zaradi zdravja. Kot vsako leto se bomo tudi letos dobili pred nekdanjim kopališčem v soboto, 11. septembra 2010, ob 8.30.

Po lastni želji si bomo izbrali:

- pohod,
- kolesarjenje,
- plavanje ali
- tenis.

Po dopoldanskih aktivnostih se bomo po 13. uri ponovno zbrali na kopališču in si najprej privoščili dobrote tradicionalne slovenske kuhinje, ki jih bodo pripravili v Vitalu.

Sledilo bo druženje z družabnimi igrami.^x

Dopust

GREGOR JURKO
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Ko se je poletje že močno prevesilo v drugo polovico in se počasi poslavlja, je prav, da se pred »3K« (kostanji, koline, »kidanje«), ki si sledijo v omejenem vrstnem redu, spomnimo na najlepši del leta, in sicer na dopust, ki ga večina ponavadi prav nestrpno pričakuje, in ko se konča, vidimo, da je imel Einstein prav, ko se je igral z enačbami o relativnosti časa. Bolj je »fajn«, bolj čas leti, in to na kvadrat! Tako kot mi tudi dopust prehaja skozi različne življenjske faze, sploh najmlajši se lahko pohvalijo z dopustom v pravem pomenu besede. Ko ti drugi brišejo rit in ko si založen tako z igračami kot tudi s hrano in pijačo, sicer dopusta niti ne potrebuješ, ampak vedno je lepo, ko se pretrga dnevna rutina in ko še več ljudi teka okrog tebe. Obdobje preživljanja skupnih družinskih dopustov je različno dolgo, ponavadi traja do najstnikih let, odvisno pač od tega, ali sta mama in ata bolj liberalne ali bolj konservativne sorte. Ti družinski izleti na jug so imeli v socializmu še poseben čar, ki ti ga lahko dajo samo večurna vožnja po jadranski magistrali in vrteči se odojki, ki so nas nekoč pozdravljali od Karlovca dalje. Danes, ko je potreben najmanj enoprostorec že pri prvem otroku, si je težko predstavljati, kaj vse se da naložiti v katerega od Zastavininih modelov poleg orodja za popravilo avta, ki je bilo nujno še posebej, če je šel dež.

Družinskim dopustom ponavadi sledi obdobje samskega dopusta z vrstniki, ki predstavlja običajno prvo prelomnico v življenju, ko lahko spijemo pivo že za zajtrk, bedimo do jutra in se vrnemo z istim odtenkom kože, kot smo odšli na dopust. Dopust, o katerem starši ne smejo preveč razmišljati, razen če so otroka poslali med katoliško mladino ali na skavtski tabor. Sledi »veš-ko-sem-bil-tvojih-let-parlet-nisem-videl-morja« dopust, ko je treba postaviti hišo v lastni režiji. V socializmu je to pomenilo gradnjo trinadstropne trdnjave v dizajnu trafo-postaje z dvema ozkima balkonom za pelargonije spredaj in garažo, v katero danes spraviš samo majhen avto iz razreda majhnih avtomobilov. Za normalno majhen avto iz razreda majhnih

avtomobilov pa bo že potrebna nadstrešnica in tako smo spet pri objektu, ki nam bo vzel eno poletje. Sicer je delovnih dopustov za gradnjo hiše vse manj, odkar obstajajo vseživljenjski krediti in odkar je izginila solidarnost; takšen dopust se danes uporablja bolj za razne škarpe, vrtne ute in podobno. Vsekakor si lahko tudi s takšnim delovnim dopustom dodobra napolnimo baterije, dokler nam to predstavlja hobi in ne nuje, da bi morali zabijati žeblice po slemenu pri +38.

Spet sledijo družinski dopusti, le da tokrat v obrnjeni vlogi, ko moramo sami skrbeti, da bodo naši potomci siti, namazani z ustreznim faktorjem, zadovoljni, da se igramo z njimi dolge ure v pesku, v zahvalo pa dobimo vso njihovo pozornost že ob najbolj nemogočih jutranjih urah ali popoldne, ko bi se vsak rad malo ulegel. Dopust, na katerem najbolj cenimo pozne večerne ure in proste dneve doma po njem.

Aktivni dopust, ki sledi, pomeni, da smo aktivni z neko stvarjo, ki zahteva svoj čas in finance, zato se ga ponavadi lotimo, ko imamo obojega dovolj. Slovenci smo sploh znani po tem, da svoj avto spremenimo v manjšo letalonosilko, le da ne nosi letal, ampak surf, čoln, vodni skuter ali kolesa. Verjetno gre za neko nacionalno notranjo potrebo po koristni izrabi dopusta, branje, ležanje ali lenarjenje v domači hiši so vendar proč vržen čas. To bomo počeli, ko drugega ne bomo več mogli.

V kateri koli fazi dopusta že ste, je prvi pogoj za dober začetek predvsem optimističen odnos do neznanega. To pomeni, da ne bomo zagotovo dobili driske, če gremo v Egipt, ali da nas ne bo kak Hrvat s kamnom po glavi, ker mu ne damo našega zaliva. Res je, da gremo na veliko manjšo kvadrato, kot smo je vajeni doma, vendar ima ta pogled na morje. Res je, da bomo čakali natakara, je pa to lahko tudi izgovor, da si naročimo dve pijači. Tudi če ostanemo doma, pomeni to manj gneče v mestu, možnost, da si ogledamo kak festival ali pa posadimo kaj drugega na tiste ozke balkone. **x**

Fotografije meseca

Na vrhu otoka. Foto: Feliks Kodrič.

Planine. Foto: Lidija Kosi.

V puščavi. Foto: Lidija Kosi.

Kornati. Foto: Venc̃eslav Butolen.

Jadralec. Foto: Srdan Mohorič.

Pohvale poganjajo svet, graje ga spreminjajo

ALEKSANDRA JELUŠIČ

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Hvala je kot reka, ki raznaša lahke, plehke in votle stvari po svojem toku ...

Naredite preprost poskus: ko vas oseba prosi za vaše iskreno mnenje, jo najprej hvalite, drugič pa bodite resnično iskreni in ji kritično povejte, kaj dela narobe. Opazujte telesno govorico, s katero se bo odzvala na vaše mnenje. Včasih imaš občutek, da je fraza »povej mi kritiko« samo oguljen kliše, ki ga vsi radi uporabljamo, a nihče v resnici ne želi slišati kritike, ki od njega zahteva spremembe. Včasih imam občutek, da bi ljudje od jeze skočili iz čevljev ali pa bi ti odrezali jezik, saj iskrena kritika sede na človeški ego s takšnim gnevom, kot bi mačko okopal v vodi ... Skoraj nemo-goče je, da vas ne bi opraskala.

Težko je reči, zakaj in kdaj se je besede kritika oprijel negativni predznak in kdaj smo začeli tako veličastno povzdigovati hvalo. Vsi se boste strinjali, da je hvala prijetna, saj v nas budi pozitivna čustva, ki nas preplavijo. Občutek je podoben zmagi pri teku na kratke proge. Pa vendar se v teh občutkih skriva past. Pohvale poganjajo svet, zaradi njih se je v življenju vredno truditi. Po drugi strani pa so lahko precej destruktivne, saj omejujejo naše zmage na dolge proge. Vsak človek dela napake, ali če napišem drugače: »Nikoli nismo tako dobri, da ne bi mogli biti še boljši.« To je gonilo sveta. Če ima človek zdrave ambicije, teži k temu, da gredo njegovi koraki naprej, proti cilju. Pri tem velja železno pravilo, da napak, ki se jih ne zavedamo, ne moremo odpraviti. Šele zavedanje, da lahko določeno stvar naredimo drugače ali bolje, je prva faza naše rasti. To fazo bi lahko imenovali kar faza spoznanja. Ste kdaj hodili po gozdu in se izgubili? Ure in ure ste taval, a niste našli prave poti, na koncu pa ste spoznali, da se ves čas vrtite v krogu in izgubljate dragoceno energijo. Podobno je z napakami. Če

človek ne prepozna napake, jo bo ponavljal v nedogled, kot da potuje v začaranem krogu. Zaradi vrtenja bo obstal na točki razvoja, kjer ne bo našel poti naprej, proti zastavljenim ciljem. In v tej začetni fazi potrebujemo kritiko, ki se je vsi tako zelo otepamo. Kritike namenoma nisem razčlenila na pozitivno in negativno, saj verjamem, da negativne kritike ne obstajajo. Človek je tisti, ki jo dojema kot negativno, saj je zanj kot brca v rit. Če kritika vodi v našo osebno rast, potem ne more biti negativna, samo odpre nam oči za nove možnosti in nas nauči živeti bolje. Zato naslednjič poskušajmo ob kritiki prisluhniti sogovorniku, ne da bi ob tem zardevali, gledali v tla ali skakali iz čevljev. Če sočloveku nekaj pomenimo, potem bo do nas iskren in nas bo opozoril na naše napake. Morda ljudje kritiko prevečkrat zamenjamo s tračarstvom ... Menim, da obstaja bistvena razlika, ki naredi ostro ločnico med besedo kritika in besedo trač. Trač je spoznanje, ki ga boste izvedeli prek posrednikov. Do vas bo zagotovo prišlo predelano in izkrivljeno. Na takšno spoznanje se požvižgajte. A nikar ne dramatizirajte samo zaradi tega, ker bo nekdo dovolj iskren in pogumen, da vam bo pokazal smerokaze na vašem neskončnem rondoju, v katerem se ves čas vrtite kot krožni promet. Popravljanje napak in prilagajanje novim razmeram sta kratkoročno lahko zelo boleča. A na koncu boste ugotovili, da je to manj boleče od pohval, za katere boste nekoč ugotovili, da niso bile iskrene.

Naj končam z mislijo F. C. Juliusa:

»Tisti, ki mu je všeč, da ga hvalijo z gromkimi besedami, je na koncu kaznovan z obžalovanjem.«^x

Črna štoklja

**ZDRAVKO ŠTUMPERGER,
VIKI PETERNIK,
DARKO FERLINČ**
FOTO: ZDRAVKO ŠTUMPERGER

Morda se zdi čudno, da tokratno reportažo posvečamo živali. In to taki, ki jo v našem okolju le redko srečamo. Toda pri njenem reševanju sta sodelovala naša sodelavca. Branje pa je vsekakor zanimivo. In tudi poletni, dopustniški čas je primeren za take teme.

Črna štoklja (znanstveno ime *Ciconia nigra*) je velika ptica selivka iz družine štokelj (*Ciconiidae*), ki gnezdi od Evrope prek vse severne Azije (razen skrajnega severa) do Tihega oceana in v južnem delu Afrike. Sorodna je beli štoklji, od katere se razlikuje po črni obarvanosti večine telesa. Od nje je za spoznanje manjša, saj je telo črne štoklje dolgo od 90 do 105 cm, razpon kril pa je od 173 do 205 cm. Po večini telesa je poraščena s črnim perjem, ki se kovinsko lesketa, in to zelenkasto, vijolično ali bakreno, odvisno od kota. Beli so le trikotni bazi spodnjega dela kril, trebuh in spodnji del repa. Kljun, noge in koža okrog oči so živordeči. Mladiči imajo manj svetleče perje ter sivozelene noge in kljun. Oglašja se z raskavimi klici, vendar jo je zaradi plašnosti izredno težko slišati.

Življenjski prostor

Razlika med črno in belo štokljo se kaže tudi pri izbiri habitata; medtem ko je bela štoklja naselila prostor, ki ga je oblikoval človek, pa je črna ostala v večji meri vezana na gozd, tako pri gradnji gnezda kot pri prehranjevalnih navadah. Najraje gnezdi globoko v vlažnih, starih iglastih gozdovih, ki jih prepredajo reke in močvirja. Gnezdo si splete iz vej visoko od tal v krošnji. Prehranjuje se največ z žuželkami in dvoživkami, ki jih lovi v bližini vode. Pri iskanju hrane jo lahko opazimo v

potoku sredi gozda ali v reki v senci drevesnega pasu pri iskanju rib in dvoživk, nikoli pa je bomo videli stopicati za traktorjem in iskati živali v zorani brazdi ali na pokošenem travniku.

Razširjenost

Gnezdi v večjem delu Evrazije, kjer je podnebje zmerno. V Sloveniji gnezdi okrog 15 parov, večinoma okoli Bukovniškega jezera.

Črna štoklja gnezdi tudi v okolici Bukovniškega jezera in se na njem ter na Bukovniškem potoku občasno prehranjuje. Ker je zelo plašna, jo lahko z nekaj sreče vidimo le v mirnih jutrih pred prihodom obiskovalcev.

krat je tako mogoče opaziti pri selitvi čez Bospor. Drugi pomemben prehod je Gibraltarska ožina, okoli 10 odstotkov črnih štokelj pa Sredozemlje prečka na najožjem delu med Sicilijo in Tunizijo. Črne štoklje, ki živijo v srednji in vzhodni Aziji, preživijo v južni Aziji.

Na Rdečem seznamu Republike Slovenije je črna štoklja uvrščena v kategorijo ranljivih vrst, v okviru evropske zakonodaje pa se nahaja na Prilogi I Direktive o ohranjanju prostoživečih ptic.

http://sl.wikipedia.org/wiki/%C4%8Crna_%C5%A1toklja

<http://www.bukovniskojezero.si/SLO/zivali.aspx?p=3>

Lahko pa jo vidimo tudi čez dan – tako kot bela tudi črna štoklja čez dan jadrata in izkoriščata dvigovanje toplega zraka; vendar je treba leteče štoklje pozorno opazovati, saj lahko na prvi pogled vrsti v zraku zlahka zamenjamo.

Večina evropskih črnih štokelj pozimi odleti v tropske predele Afrike, del pa se jih ustavi na sredozemskih oziroma atlantskih obalah in v porečju Nila. Izjema so črne štoklje, ki živijo na Iberskem polotoku, in tiste, ki gnezdi v južni Afriki; te štoklje ostanejo na istem območju vse leto.

Iz Evrope se črne štoklje selijo približno en mesec kasneje kot bele, vrnejo pa se maja. Ker se pri letenju zanašajo na termalne zračne tokove, ki nastanejo samo nad kopnim, morajo Sredozemsko morje prečkati nad ožinami. Največ črnih štokelj naen-

Mogoče ste v teh dopustniških dnevih preslišali novico na Radiu Ptuj o izgubljeni črni štoklji na ptujskem območju, natančneje pri sv. Roku. V petek, 6. avgusta, se je na vrtu sodelavca Taluma Viktorja Peternika na začudenje vseh pojavila redko videna, zaščitena in ogrožena ptica črna štoklja. Njen bivalni prostor je sicer Ljubljansko barje in soline, a se je po vsej verjetnosti izgubila na našem območju. Z Vikijem sva se dogovorila za fotografiranje in bil sem zelo presenečen, ko se je brez kančka strahu sprehajala pred objektivom. Prava filmska zvezda, saj se je oglasil tudi znani ptujski snemalec Tinček Ivanuš. Takole pa je Viki strnil dogajanje od petka do četrтка, še zmeraj vidno presenečen, da ga je obiskala ta črna lepota:

V petek, 6. avgusta, popoldne, malo pred nevihto, sem na vrtu ves začuden opazil veliko ptico, mogoče čapljo. Ko sem pobrskal po spletu, sem ugotovil, da gre za črno čapljo. Vsa prestrašena je noč prespala ob družinskem bazenu. V soboto zjutraj sem ji nastavil hrano in vodo. Ojunačila se je in vso malico pojedla. Začelo se telefoniranje na veterinarsko postajo, pa klic v sili na 112, kjer sem dobil številko azila za divje živali na Muti. Povezal sem se z Adelo Šilak, pomočnico v azilu (izredno požrtvovalna sodelavko), in veterinarjem dr. Zlatkom Golobom z Mute. Štorklja se je do nedelje že kar udomačila in se je sprehajala po vrtu, sprejemala hrano in vodo. Prava dama na dolgih nogah.

V ponedeljek smo jo fotografirali in Tinček jo je tudi posnel. Obnašala se je kot prava filmska zvezda. Zvečer smo jo z gasilci PGD Ptuj želeli ujeti v mrežo, da bi jo spravili v azil. Akcija je potekala na eni izmed sosednjih streh, a ptica se nam je spretno izmuznila in odplahutala po ulici v neznano. Naslednjega dne zjutraj ob 6. uri je bila spet ob bazenu in se sprehajala. Nasul sem ji hrane in ji napihnil otroški bazen, da bi se okopala. V sredo je Tinček ponovno posnel filmček, noč pa je prespala na sosedovi strehi.

Četrtek je bil zadnji dan, ki ga je preživela na Vikijevev vrtu. Zvečer smo jo spet začeli loviti. Ob sodelovanju gasilcev, sosedov in gospe Adele smo jo ujeli. V kletki je počakala na veterinarja in nato so jo odpeljali na Muto v azil za divje živali.

In kaj reči na koncu? Še dobro, da je štorklja pristala na vrtu pri Peterinikovih, saj so ji dali vse potrebno, da je lahko preživela, celo okopala se je lahko v bazenu. S pomočjo gospe Šilak, sosedov, gasilcev in veterinarja pa smo jo rešili in upamo, da se bo vrnila v svoje naravno okolje. Vmes smo izvedeli, da bo ostala v azilu najmanj pol leta, saj je izgubila čut za divjino. Ne zna se sama prehranjevati in nima orientacije. O njeni usodi bo odločalo ministrstvo.x

UPOKOJITVE

Franc odhaja

SODELAVCI IZ NABAVE

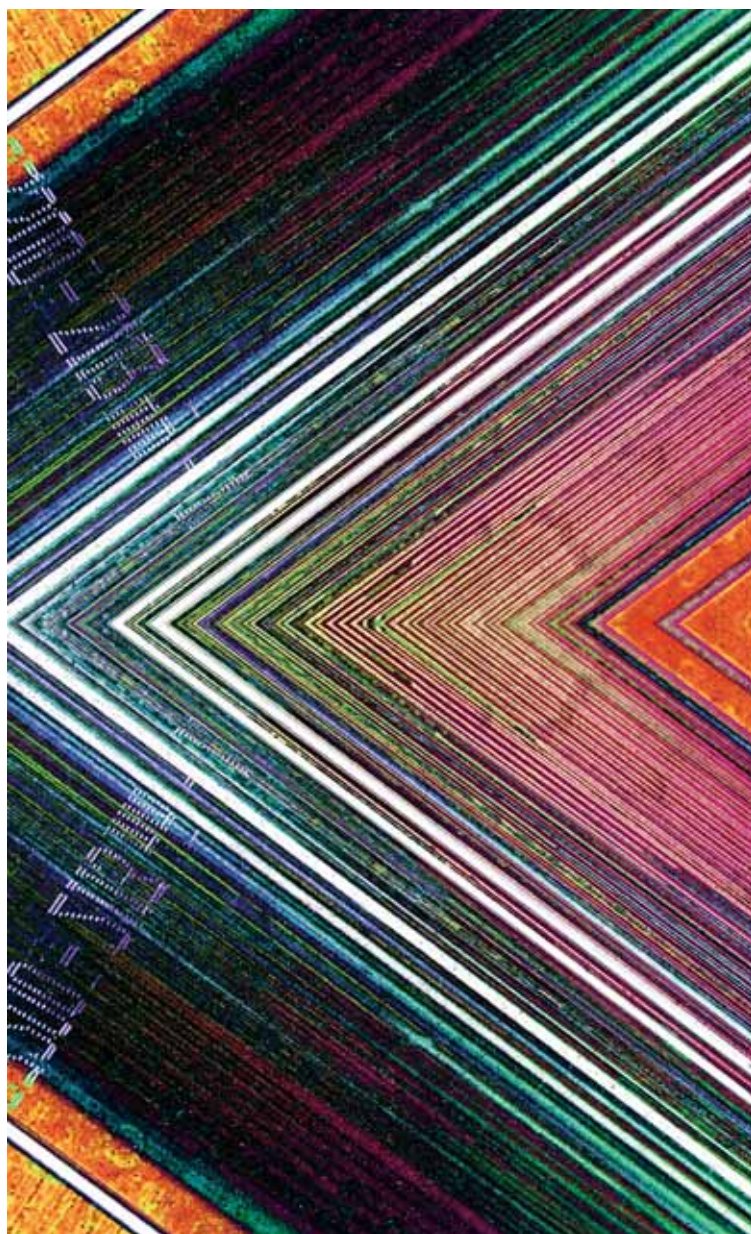
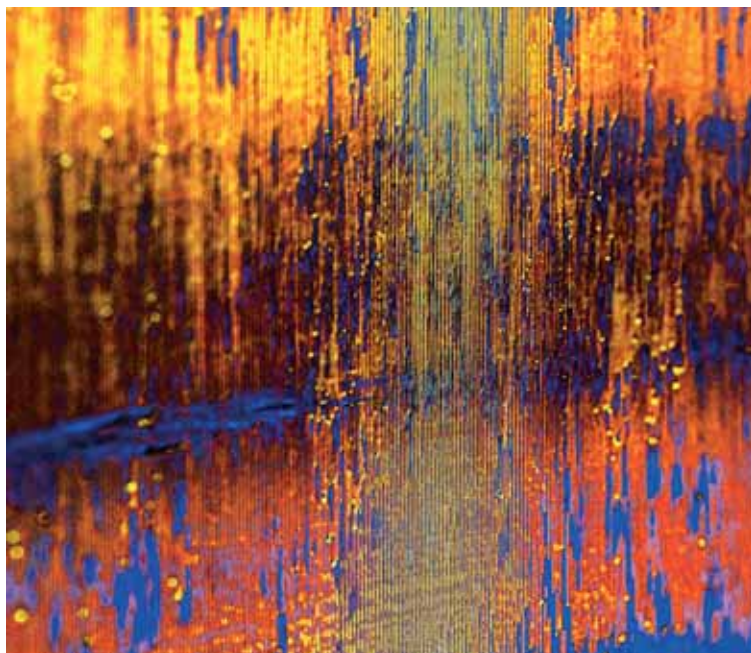
Franc Kranjc je prišel v naše podjetje, takratni TGA, maja 1973 na delovno mesto pomočnika livarja. Zaradi zdravstvenih težav je postal invalid III. kategorije in bil leta 1981 razporejen na delovno mesto skladiščnika surovin. Svoj zadnji delovni dan v Talumu je dočkal 31. avgusta 2010 v nabavni službi kot skladiščnik III priročnega skladišča. Verjamemo, da mu v poko-

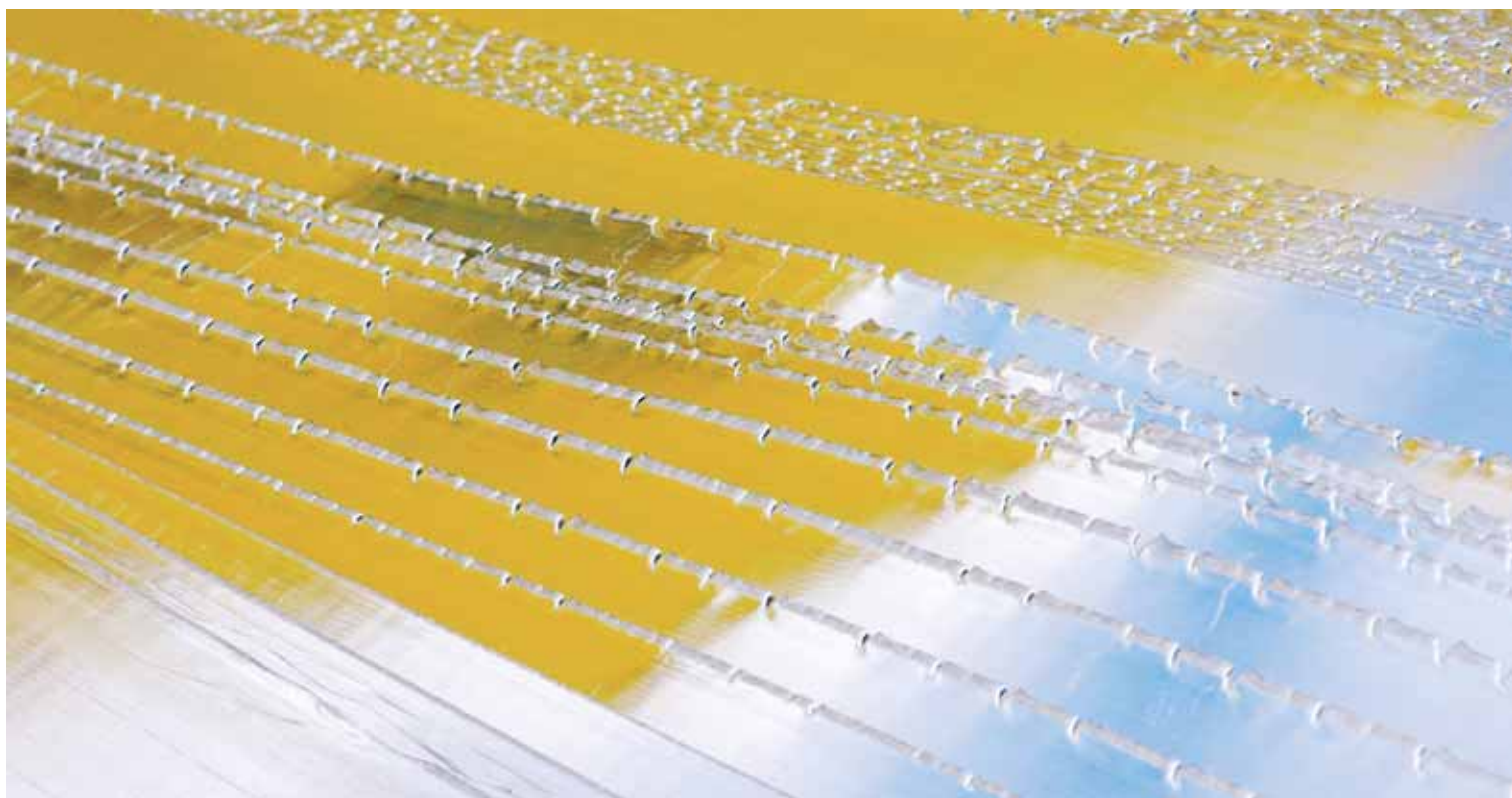
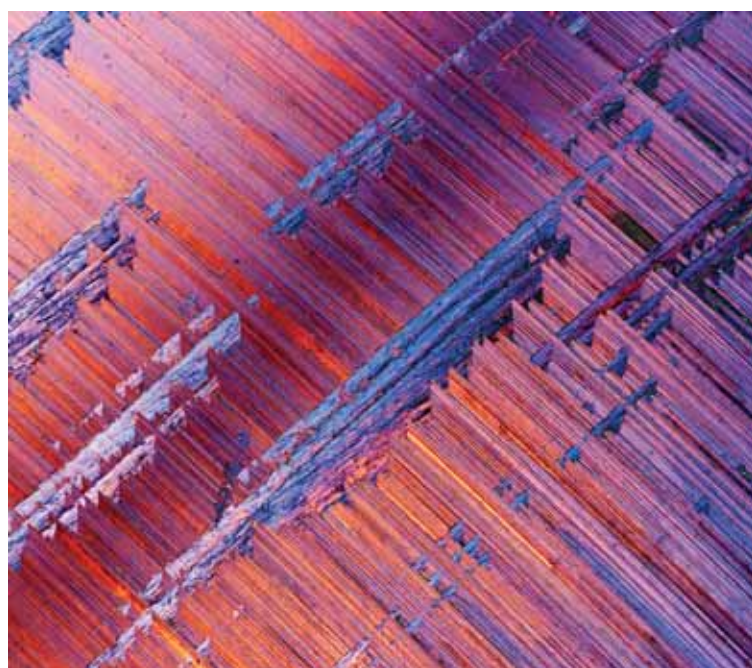
ju ne bo dolgčas. Okrog hiše in v njej je vedno dovolj dela za človeka, ki mu urejen dom veliko pomeni.

Franc, predaj se lepoti življenja, lepoti narave, igrivosti vnukov, družini, vsemu, kar si morda do sedaj postavljaj na stranski tir. Naj bo tretje življenjsko obdobje polno radosti, izzivov in seveda zdravja.x

Aluminij skozi Srdanov objektiv

FOTO: SRDAN MOHORIČ

ATOMIUM – »pogled v prihodnost«

ALEKSANDRA JELUŠIČ

[HTTP://FARM2.STATIC.FLICKR.COM/1071/1180029815_0966E81D38_O.JPG](http://FARM2.STATIC.FLICKR.COM/1071/1180029815_0966E81D38_O.JPG)

Če ste neustavljivi romantik in imate radi nostalgichen pogled na mesto, potem se morate povzpeti na Eifflov stolp, za vse tiste, ki si drznete pogledati v prihodnost in vas zanimajo skrivnosti zapletenega ustroja sveta, pa priporočamo obisk kultnega belgijskega Atomiuma.

Atomium deli podobno zgodbo kot Eifflov stolp v Parizu, saj so tudi to skulpturo postavili za svetovno razstavo leta 1958. Avtor te nenavadne arhitekturne kreacije je belgijski inženir Andre Waterkeyn. Kreacija devetih sferičnih dvoran v obliki atomov predstavlja 165-milijardkrat povečano molekulo železovega kristala, ki v višino meri 102 metra in je ena izmed najbolj prepoznavnih stavb na svetu. Tako kot Eifflov stolp so tudi Atomium

nameravali po razstavi porušiti. V pol leta, kolikor je trajala razstava, ga je obiskalo kar 42 milijonov ljudi, kar je bil dovolj velik razlog, ki je preprečil rušenje te futuristične arhitekturne atrakcije.

Za postavitev konstrukcije so porabili kar 18 mesecev. Vsak posamezni atom tehta 2400 ton in ima premer 18 metrov. Vezi oziroma cevi, ki povezujejo model, služijo kot kanali za stopnice in dvigala. Konstrukcijski elementi stavbe so izdelani iz nerjavečega jekla, zunanja lupina krogel pa je bila do prenove aluminijasta. Po vertikalni osi se pripeljemo z dvigalom, ki je med izgradnjo veljalo za eno izmed najhitrejših (pet metrov na sekundo) in tehnološko najbolj dovršenih. Celotna arhitekturna kreacija zaradi estetskih razlogov stoji na eni izmed krogel, tri

krogle v prvem nadstropju pa so dodatno podprte s stebri, v katerih so požarne stopnice. Do vrha po stranskih vezeh vodijo tekoče stopnice. Med potjo vam ne bo dolgčas, saj so v stropu line, skozi katere si lahko ogledate druge dele stavbe.

Za javnost je dostopnih šest krogel, preostale tri pa so iz varnostnih razlogov zaprte, ker nimajo neposredne vertikalne podpore. Leta 2004 so začeli razmišljati o prenovi, saj je začel aluminij, s katerim so bile obložene krogle, počasi bledeti. Bruseljski možje so aluminijasti ovoj zamenjali z oblogo iz jekla, ki naj bi lažje kljubovala vetrovnemu in deževnemu bruseljskemu vremenu. Pri prenovi, ki se je začela leta 2005, je sodeloval tudi takrat 87-letni Andre Waterkeyn. Stroški prenove so se povzpeli na

vrtočlavih 33 milijonov ameriških dolarjev. Da bi lažje zbrali veliko vsoto denarja, se je bruseljsko mestno vodstvo odločilo, da dele starega aluminijastega ovoja proda kot spominke. Trikotna aluminijasta plošča s stranico dolžine dva metra je stala okroglih 1.300 dolarjev, na koncu pa so jo prodali za dobrih milijon dolarjev. Strop vrhnje krogle leži 103 metre nad tlemi in je bil pred prenovi zaprt za obiskovalce. Po prenovi so v tej krogli uredili restavracijo, kjer lahko ob gurmanskih užitkih uživate tudi v panoramskem pogledu na Bruselj. V dveh kroglah sta dvorani, kjer potekajo razstave sodobne umetnosti. V prvi dvorani je tako stalna razstava o obdobju, ko je bil Atomium zgrajen, v drugi pa gostujejo različne razstave. Na prvi razstavi so tako na ogled postavili delo belgijskega umetnika Jeana-Luca Moermana.

Ti dvorani krasita svetlobna objekta YUU 420. Narejena sta iz steklenih vlaken in aluminija. Njuna oblika spominja na neznani leteči predmet. Atomium je nedvomno najbolj kontroverzna, kulturna in futuristična zgradba v Bruslju. Turisti opisujejo, da jih je obisk te arhitekturne atrakcije navdal z neopisljivo paleto čustev in da so se počutili kot na vesoljski ladji. In če se boste dotaknili zunanje stene atomov, boste za oblogo začutili utrip aluminija, ki je nekoč objemal to mogočno kreacijo in odigral ključno vlogo pri njeni prenovi. Njegovo prisotnost boste čutili tudi med pohajkovanjem po hodnikih in dvoranah. Ni kaj, aluminij je nedvomno material, ki se spogleduje s prihodnostjo.^x

SLOVARČEK: JUST –SLOVENSKI LITERARNI ZGODOVINAR (FRANCI, 1959), ADAIR – AMERIŠKA IGRALKA (DEBORAH, 1952), DAALDER – NEKDANJI NIZOZEMSKI SREBRNIK, GOF – MORSKA RIBA, ORHAN, SHBIB – AMERIŠKI FILMSKI REŽISER (BASHAR, 1959), JEROME – AMERIŠKI PISATELJ (SALINGER, 1919), HAB – REKA V PAKISTANU, GATTI – FRANCOSKI DRAMATIK IN REŽISER (ARMAND, 1924).

TURKMENISTAN		SESTAVIL: JANKO ŠEGULA	SLOVENSKI PREMIER (BORUT, 1963)	DOLGOREPA PAPIGA	ZAPRNIČA, ZAPORA, ŠKARNICA	NOGOMETNI KLUB	SLOVENSKI LITERARNI ZGODO- VINAR (FRANCI, 1959)	IRONIČNA OKRAJŠAVA ZA AMRERI- KANCA	AVSTRALIJA				
		PAŠA PAŠENJE (STAR,.)											
		KATJA TRATNIK											
	→												
INDIJA	→					SILICIJ			VINKO PIBER	↓	↓	NEKDANJI NIZOZEMSKI SREBRNIK	PLAHA GOZDNA ŽIVAL
						AMERIŠKA IGRALKA (DEBORAH, 1952)			POGON NA DIVJAD				
	SREDNJE- VEŠKO SLAVNO- STNO VLADARSKO OBLAČILO							INDUS- TRUSKO MESTO V VZHODNI ANGLIJI					
									MORSKA RIBA, ORHAN				
	DOLG LETALSKI NAPAD						KDOR IMA GOLŠO						
							ŽITNO SOCVETJE						
SEVERNA AFRIKA	TALUM	NOVO- ZELANDSKI DOMAČINI	PREBIVALEC RAKOVICE										
			AMERIŠKI FILMSKI REŽISER (BASHAR, 1959)										
	MURSKA SOBOTA			RUSKI PISATELJ (ILJA)					ZIDARSKA LOPATICA				
	SLOVENJ GRADEC			FRANCOSKA IGRALKA (ANOUK)					MESTO V ITALIJI, PRI TORINU				
	→							PLESNI ORKESTER					DAVID EDGAR
								ORANŽADA					
AZIJA	→					SPRH VUSTIH, SOOR						STARO- GRŠKI POTUJOČI PEVEC	
						ARTHUR (KRAJŠE)						SLOVENSKA PEVKA (AVSENAK)	
	PESNIŠKI STIK						SLOVENSKA TENIŠKA IGRALKA (PETRA)						
							HINAVEC, ZAHRTNEŽ						
	PRIPADNICA IBEROV								EVROPSKA ZVEZA			AMERIŠKI PISATELJ (SALINGER, 1919)	GOSPODAR- STVENIK
									TEKOČINA V ŽILAH				
JUŽNA AFRIKA	ALUMINIJ	FRANCOSKI DRAMATIK IN REŽISER (ARMAND, 1924)	GRŠKA ČRKA					GRUŠČ, PROD, KRŠ					
			NEMŠKI IGRALEC (KINSKI)					SULTANOV URADNI RAZGLAS					
	GREGOR KOMAC			GLAVNO MESTO GANE	ČRIČEK (NAR,.)								
	KAROLY ACS				REKA V PAKISTANU								
	→										DANSKI OTOK V MALEM BELTU		
											PEVKA DEŽMAN		
JUŽNA AMERIKA	→								PRITOK REKE SEVERN V ANGLIJI				
									KRAJ PRI LJUBLJANI				
	DINAMO NA TURBINSKI POGON, TURBO- GENERATOR												
	ITALIJANSKA IGRALKA (MIRANDA)					ORODJE ZA RAZREZ					EDO MOHORKO		

Restavracija Pan

Odpri bomo prenovljeno dvorano

Že sedaj vas vabimo, da se nam v drugi polovici oktobra pridružite na odprtju prenovljene dvorane v restavraciji Pan v Kidričevem.

Vital, d. o. o., Tovarniška cesta 7, 2325 Kidričevo
Tel.: (02) 799 03 96, faks: (02) 799 56 43, e-pošta: vital@amis.net, <http://www.vital-turizem.si>